

Inv. nr. B 318

VILHELM HAMMERSHØI (1864-1916) & NBSP;
STRIKKENDE KVINDEN. KUNSTNERENS MODER, 1889
OLIE PÅ LÆRRED

55,5 X 38,7 CM

Formelt set er *Strikkende kvinde. Kunstnerens moder* et genremaleri, men billedets fortælling er nedtonet, og vi får intet at vide om kvinden i billedet. Hun er fastfrosset i en bevægelse, og selve håndarbejdet er reelt set uden betydning. Vigtigst er kvindens fordybelse: Hun vender sig indad, mod sig selv, og ikke udad, mod verden. Således er billedet et godt eksempel på et af de vigtigste temaer i Vilhelm Hammershøi kunst: Det ensomme menneske, der er skildret isoleret i sin egen verden.

Den strikkende kvinde er kunstnerens moder, Frederikke Hammershøi (1838-1914), der også ses i et af Hammershøis andre værker i Davids Samling (B 314). Hun var Hammershøi-familiens centrale omdrejningspunkt, og det var hende, der opmuntrede og støttede sin søns kunstneriske karriere gennem hele livet.¹ Sammen med lillesøsteren Anna Hammershøi (1866-1955) og lillebroren Svend Hammershøi (1873-1948), var Frederikke Hammershøi en af Vilhelm

Hammershøis foretrukne modeller i perioden før og umiddelbart efter, han giftede sig med Ida Ilsted (1869-1949) i 1891. Hun er ofte skildret med et stykke håndarbejde eller en bog, uanset om Hammershøi malede eller fotograferede hende.

Maleriet er det tidligst daterede værk af Vilhelm Hammershøi i Davids Samling. Det er et forarbejde til maleriet *Interiør med kunstnerens moder*.²

Bagside:

Vilhelm Hammershøi (1864-1916)

Kvinde siddende i hvid stol, 1899-1900.

Olie på lærred

38,7 x 55,5 cm

En typisk figur i Vilhelm Hammershøis interiørmalerier er kvinden, iført en sort kjole og fordybet i sig selv eller et gøremål – uden at være opmærksom på at blive iagttaget. I denne skitse ses en kvinde med ryggen til, siddende på en hvid empirestol, som kendes fra adskillige af kunstnerens interiørmalerier.

Kvinden er formodentlig Hammershøis hustru, Ida Hammershøi, der var hans foretrukne model, som han, ganske belejligt, havde foran sig til daglig. Man bør dog ikke opfatte hans værker som portrætter af hustruen, idet han altid anonymiserede og reducerede hende til ”blot” at være en figur eller skikkelse, som fik tillagt skiftende roller: Enten lagde Hammershøi vægt på hendes ensomhed og isolation eller også lod han hende indgå i et kompositorisk arrangement med rummet samt dets møbler og øvrige elementer. På den måde kunne han veksle mellem en symbolsk fortælling og en æstetisk udforskning af sit motiv.[1]

Kvinde siddende i hvid stol befinder sig på bagsiden af *Strikkende kvinde. Kunstnerens moder*. Begge værker bærer tydeligt skitsepræg, og de kan begge betragtes som forstudier til senere udførte værker fra kunstnerens hånd. Der er dog påfaldende, at der er omtrent ti år mellem de to motiver. Grunden hertil er uvis; muligvis er dateringerne forkerte eller måske har Hammershøi haft lærredet med den strikkende kvinde liggende til senere genanvendelse.[2]

[1] Kasper Monrad et al.: *Hammershøi og Europa*, Statens Museum for Kunst, København 2012, s. 76-81.

[2] Henrik Wivel: *Hammershøi i Davids Samling*, Davids Samling, København 2017, s. 56.

¹ Blandt andet førte Frederikke Hammershøi omhyggelige scrapbøger, hvori hun bl.a. samlede avisartikler, omtaler, anmeldelser, breve etc. vedrørende Vilhelm Hammershøi Se: Annette Rosenbold Hvidt og Gertrud Oelsner: *Vilhelm Hammershøi: På sporet af det åbne billede*, København 2018, s. 18-23.

² *Vilhelm Hammershøi, Interiør med kunstnerens moder, 1889, Nationalmuseum, Stockholm, inv.nr. NNM 1789.*

Publiceret i:

Bagside

Henrik Wivel: *Hammershøi i Davids Samling*, København 2017, s. 56-57;

Eva Pohl: "Se Hammershøi over skulderen" i *Nordisk Tidsskrift*, 2018, 1, s. 11-18;

Forside

Sophus Michaëlis og Alfred Bramsen: *Vilhelm Hammershøi.*

Kunstneren og hans værk, København 1918, kat.nr. 73, s. 86;

Knud Voss og Verner Aspenström: *Vilhelm Hammershøi*, Prins Eugens Waldemarsudde, Stockholm 1976, kat.nr. 6;

Henrik Wivel: *Hammershøi i Davids Samling*, København 2017, s. 54-55;

Eva Pohl: "Se Hammershøi over skulderen" i *Nordisk Tidsskrift*, 2018, 1, s. 11-18;